

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

13.03.2025 r.

Działalność wychowawcza szkoły

PROFIL ABSOLWENTA I ABSOLWENTKI

wartości

sprawczość

kompetencje poznawcze, społeczne i osobiste

Wychowanie **w działaniu**

- ✓ Doświadczenia
- ✓ Odpowiedzialność
- ✓ Samodzielność

Wartości, sprawczość oraz kompetencje poznawcze, społeczne i osobiste są obecne w codziennych działaniach nauczycieli oraz innych pracowników szkoły, aktywnościach uczniów, interakcjach z rodzicami oraz w etosie szkoły, przejawiającym się w normach i regułach, relacjach, podejściu do uczenia i oceniania oraz stylu zarządzania klasą i szkołą.

Przygotowanie do funkcjonowania w różnych wspólnotach

- ✓ Perspektywa globalna i lokalna
- ✓ Budowanie więzi w rodzinie i społeczeństwie
- ✓ Uwaga na potrzeby różnych grup
- ✓ Tworzenie relacji z rówieśnikami i dorosłymi

Szkolny proces edukacyjny obejmuje obok nauczania wychowanie młodego człowieka – obywatela, który odpowiedzialnie funkcjonuje w rodzinie, społeczeństwie, państwie i innych wspólnotach. Zadaniem szkoły w sferze wychowania jest kształtowanie pozytywnych postaw, takich jak uważność na potrzeby innych, gotowość do pomocy czy patriotyzm.

Doświadczanie wartości

- ✓ Rozumienie siebie i dostrzeganie potrzeb innych
- ✓ Poczucie podmiotowości i gotowość do współdziałania

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

WSPÓLNOTA SOLIDARNOŚĆ

SPRAWIEDLIWOŚĆ

WOLNOŚĆ

SZACUNEK

PRAWDA DOBRO PIĘKNO

Wartości są fundamentem procesu wychowania. Szkoła wychowuje do: wolności i odpowiedzialności, wspólnoty i szacunku, prawdy, dobra i piękna, sprawiedliwości i solidarności.

*Wychowanie do **wartości** zachodzi, gdy są one potwierdzone w szkolnym doświadczeniu: na lekcjach, przerwach, zajęciach pozalekcyjnych, wycieczkach, szkolnych uroczystościach oraz w kontakcie nauczyciela z uczniem. Uczniowie rozpoznają wartości w swoim życiu, dokonują wyborów i przejawiają zachowania z nimi zgodne.*

Miejsce sprawczości w procesie wychowawczym

- ✓ Samoregulacja
- ✓ Nauka oparta na doświadczeniu
- ✓ Przekonanie o własnej skuteczności (cele, odpowiedzialność, decyzyjność)
- ✓ Gotowość do rozwoju

Działania wychowawcze szkoły wzmacniają sprawczość uczniów, o ile kształtują postawy proaktywne oraz pokazują, że indywidualny i zbiorowy głos ma znaczenie.

Wspieranie uczniów i uczennic w planowaniu własnego rozwoju

- ✓ Określanie celów rozwojowych przez uczniów (z pomocą wychowawcy)
- ✓ Współpraca z rodziną i społecznością lokalną
- ✓ Stopniowe przejmowanie odpowiedzialności za własny rozwój

Każdy uczeń jest odpowiedzialny za swój własny rozwój, zadaniem szkoły jest jego wspieranie. Podczas zajęć z wychowawcą przynajmniej raz w roku uczeń formułuje ważne dla siebie cele rozwojowe na dany rok, związane z kompetencjami osobistymi i społecznymi oraz sprawczością. Nauczyciel-wychowawca pomaga uczniowi w ich przygotowaniu i zaplanowaniu realizacji w czasie zajęć oraz poza nimi.

Krok na drodze **ku rozwojowej ocenie zachowania**

- ✓ Indywidualne plany rozwoju – monitorowanie
- ✓ Dzienniczki zachowania – autorefleksja
- ✓ Informacja zwrotna

Realizacja planu może stanowić punkt wyjścia dla rozwojowego opisu zachowania przygotowywanego przez nauczycieli przedmiotowych i wychowawcę. Opis ten nie ma charakteru klasyfikacyjnego, lecz pełni funkcję motywacyjną, umożliwiając uczniowi analizę swojego postępowania i rozwoju. W proces opisu zachowania wychowawca angażuje również rówieśników, uwzględnia także samoocenę ucznia. Ważnym narzędziem wspierającym ten proces może być samodzielnie prowadzony dzienniczek zachowania.

Nie tylko **wychowawca**

Działalność wychowawcza szkoły obejmuje bardzo szeroki zakres działań, podejmowanych na rzecz wsparcia uczniów i uczennic w wymiarze zarówno indywidualnym, jak i grupowym. W wymiarze indywidualnym uczniowie są wspierani przez nauczycieli i wychowawców w rozwijaniu swoich kompetencji i realizacji osobistych celów. W wymiarze grupowym realizują działania na rzecz budowania wspólnoty szkolnej i klasowej. Za realizację tych zadań odpowiadają wszyscy nauczyciele, w szczególności nauczyciele-wychowawcy. Wdrażanie tych działań obejmuje całą społeczność szkolną, zarówno podczas zajęć lekcyjnych, jak i poza nimi, przy jednoczesnym modelowaniu norm społecznych oraz przestrzeganiu praw dziecka. W procesie realizacji i wdrażania zaplanowane działania są poddawane bieżącej ewaluacji i modyfikowane, by w pełni realizować szkolne cele wychowawcze i odpowiadać na potrzeby uczniów.

- ✓ Wszyscy nauczyciele mogą wspierać uczniów i uczennice w realizacji celów rozwojowych.

Zajęcia z wychowawcą

- ✓ Wskazówki do pracy lekcyjnej
- ✓ Konkretnie propozycje obszarów

Zakres zagadnień i wykorzystywane przez wychowawców różni się w zależności od wieku uczniów, ich potrzeb i umiejętności. Powinien jednak na wszystkich etapach obejmować takie zagadnienia jak:

- uczenie się tworzenia dobrych relacji w różnych społecznościach i rolach;*
- budowanie własnego światopoglądu, wewnętrznego systemu wartości i sądów etycznych;*
- rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i zapobiegania sytuacjom konfliktowym;*
- rozpoznawanie zachowań ryzykownych i wykorzystywanie strategii ich unikania;*
- podejmowanie refleksji na temat własnej roli w różnych wspólnotach;*
- kształtowanie postaw prospołecznych i rozwijanie uważności na potrzeby różnych grup;*
- kształtowanie odpowiedzialności za swoją wspólnotę lokalną;*
- podejmowanie pogłębionej refleksji o sobie jako osobie uczącej się;*
- planowanie własnego rozwoju rozumianego jako proces trwający przez całe życie.*

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa
tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl